
Információs kultúra: múltó divat, vagy alapvető készségek együttese?

Berzsenyi Dániel
Főiskola

Természettudományi
Főiskolai Kar

Koltay Tibor
Szent István Egyetem
Jászberényi Főiskolai Kar,
Informatikai és Könyvtártudományi Tanszék
&
Berzsenyi Dániel Főiskola,
Könyvtár- és Információtudományi Tanszék
Koltay.Tibor@jfk.szie.hu

Kihívások

- **az információs túlterhelés, amelyet a digitális technológiák gyors fejlődése okozott;**
- **a kompetens információhasználók iránti társadalmi igény;**
- **a fogékony és informált munkaerő szükségessége, amelyet a tudásgazdaság követel meg.**

Information literacy

Információs kultúra

=

Információs írástudás

Ernyőfogalom

Az **információs írástudás** magába foglalja

- a számítógépes írástudást,
- a digitális írástudást,
- az internet-írástudást,
- a képi információ kezelését.

Az információs írástudás készségei

- az információszükséglet felismerése,
- az adott probléma megoldásához szükséges információ azonosítása,
- a szükséges információ megtalálása,
- a megtalált információ értékelése,
- az információ szervezése,
- az információ hatékony felhasználása az adott probléma megoldására.

(Funkcionális) írástudás

- Írott anyagokból nyert információk hasznosításának képessége

---

Figyelem!

Ez már nem az írott előadás.

Komplexitás

- készségek integrált készlete
- komplex szituációk
- viselkedésminták
- egész életen át történő tanulás

Kritikus (kritikai) attitűd

- Mit csinállok?
- Milyen célból csinálom?
- Mivel csinálom?

Az információs írástudás aspektusai

- szociológiai,
- pszichológiai,
- nyelvészeti,
- informatikai.

Pedagógiai szemléletváltás

- **az oktató-központúság felől a tanulóközpontúság, az önálló tanulás felé**

A relációs modell

- **A konstruktivista modellre épül**
- az információs technológiák használata információk gyűjtésére és kommunikálására;
- a források ismerete és ezek közvetlen vagy közvetítő útján történő elérésének képessége;

A relációs modell (2)

- új szituációk kezelése megfelelő információkeresési és –felhasználási stratégiák útján;
- az információ ellenőrzése és kezelése mechanikus eszközök, az emlékezet és információs technológiák segítségével;
- személyes tudásbázis kiépítése új érdeklődési területeken, magába foglalja a kritikus elemzést is;

A relációs modell (3)

- a tudás és a személyes távlatok alkalmazása, ami új meglátásokhoz vezet;
- az információ bölcs és etikus felhasználása.

Nemzeti keretrendszer

- Association of College and Research Libraries (ACRL) Amerikai Egyesült Államok
- Australian and New Zealand Institute for Information Literacy (Anziil) Ausztrália és Új-Zéland
- Society of College, National and University Libraries (SCONUL) Nagy-Britannia

---

Az ANZIIL modell

a tanulás dimenziói:

- **Általános készségek:**
problémamegoldás, együttműködés,
csapatmunka, kommunikációs,
kritikus gondolkodás;

Az ANZIIL modell (2)

- Információs készségek: információkeresés, az információ felhasználása, az információs technológia gördülékeny használata;
- Értékek és meggyőződések: az információ bölcs és etikus felhasználása, szociális felelősségérzet, közösségi részvétel.

ANZIIL és ACRL

- intézményi szint;
- program-szint (tantervi célkitűzések, tanulási eredmények és értékekés);
- a hallgató szintje.

A könyvtár, az oktatók és az adminisztratív személyzet együttműködése.

Készségek, képességek (egy példa)

Multimedia Writing and Technical
Communication

multimédia írás és szakmai
kommunikáció

Arizona State University (ASU) East

ASU East (2)

- Ismerjék, hogy milyen szerep töltenek be az információ továbbításában a különböző technológiák;
- Megfelelő technológiákat alkalmazzanak az információnak különböző célokból, célközönségekhez és műfajok formájában történő továbbítására;

ASU East (3)

- Az információt, az írást és olvasást, kutatásra, tanulásra, gondolkodásra és kommunikációra használják;
- Legyenek tisztában az információ és a technológia jogi és etikai vonatkozásaival;

ASU East (4)

- Ismerjék a nyelv, a tudás és a hatalom közötti összefüggéseket, ide értve az információt, az írást és a technológia társadalmi, kulturális, történelmi és gazdasági vonatkozásait.

A cél

- Honnan?
  - tudattalan inkompetencia
- Merre?
  - tudatos inkompetencia
- Hová?
  - tudatos kompetencia

Információban gazdag – információban szegény

